

Fiiggetlen Hajduság

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Hajdusoboszló, I., Rákóczy-ut
289. szám alatt, ahová a lapra
vonatkozó összes levelezések és
minden közlemények intézendők.

Politikai, társadalmi és közgazdasági hetilap.

Főszerkesztő és kiadótulajdonos:
BOR JÁNOS.

Felelős szerkesztő:
Dr. vitéz SIMON ÁRPÁD.

Megjelenik minden vasárnap.
Előfizetési ára: Egynegyed évre
2 pengő 50 fillér. Vidéki előfize-
tőknek 3 pengő. — Lapzártá
szombaton délelőtt 10 órakor.

Mit igazol a londoni világgazdasági konferencia?

Irta: dr. Vákár P. Artur, v. kormánybiztos, kormányfőtanácsos.

Nehéz vállalkozás volna annak igazolásába fogni, hogy a világháborút megelőző korszakokban miért nem volt szükség a londonihoz mérhető világgazdasági konferenciára? Nem lehet elzárkózni azonban annak megállapításától, hogy a londoni világgazdasági konferencia az emberiség küzdelmes életének, a gazdasági élet lerongyolódásának csúcspontját jelenti. A sivár jelentés a további pusztulás útjait vizsgálva megállapíthatjuk, hogy a lét és a nemlét kérdése forog most kockán. Megállapíthatjuk, hogy az egyik út a fellendülés, a másik út a pusztulás felé vezet. Ezen tények és jelenségek leszűrődéseként meg lehet állapítani, hogy a világháborút megelőző gazdasági rend — ha voltak is nehézségek — sohasem tették szükségessé világgazdasági konferencia összehívását, mert az 1929-ben tartott gazdasági konferencia, méreteiben, csak csökevénye volt a mostaninak, viszont a világháború és az azt követő béke következménye lett: a londoni világgazdasági konferencia. Hiu erőlködés volna, hogy a békekötés 14 éve alatt lezajlott versaillesi, rappalói, londoni, génuai, washingtoni, locarnoi, lausannei, genfi, strésai, ottawai konferenciákat felértékeljük, vagy jelentésüktől megfossszuk. Végelemzésül a szomorú tényeknek az a leghatásosabb igazolása, hogy végül is szükségessé vált egy — talán — utolsó konferenciának, a londoni világgazdasági konferenciának összehívása. A londoni világgazdasági konferencia összehívása viszont azt is igazolja, hogy az első konferenciától az utolsóig nemhogy javultak volna a viszonyok, ellenkezőleg, a

világgazdasági helyzet egyenesvonalu romlása a londoni világgazdasági konferenciához vezetett. Ezek sorjában mind olyan megállapítások, amelyek azt igazolták, hogy a világháború s az azt követő békék okozták azt, hogy a gazdasági helyzet odáig romlott, hogy a lét és nemlét kérdésének tisztázása okából szükség lesz a londoni konferenciára.

Az észnélküli fegyverkezés, az ebből folyó elzárkózás politikája okozta azt, hogy Amerika és Anglia kivételével valamennyi állam az adósok fekete listájára került. Az államok nagyrésze, de főként a kisantant, a külföldi kölcsönöket fegyverkezési célokra fordították és elmondhatjuk, hogy Magyarország első helyen állt, ahol a külföldi kölcsönöket a teljesen tönkrement gazdasági ujjáalakítására fordították. A háború, közel öt esztendeje alatt — talán — egy ország sem vette olyan komolyan a hadviselés érdekeit, mint Magyarország. Emberanyagban és anyagiakban aránylag a legtöbbet áldoztunk a háborúért, viszont a gazdasági élet folytonosságának fenntartására és regenerálására a háború alatt seholsem fordítottak olyan keveset, mint Magyarországon. Emlékezzünk vissza azokra a Teleszky-féle rendelkezésekre, amelyek eltiltottak minden közhasznu beruházást, amely a háborúval nem volt szoros kapcsolatban. Ebből következett közműveink, közutaink, berendezéseink, gazdasági felszereléseink, köz- és magánépületeink lerongyolódása, ennek lett következménye az, hogy a háború utáni időkben új honalapítást kellett végeznünk, mert ami az öt éves háborúból és

az utánpótlás elmaradásából megmenekült, azt a bolsevizmus és a román megszállással kapcsolatos rablások tették tönkre.

A győzők politikája, a gazdasági elzárkózás volt. A győzők zárták le páncélszekrényeiket akkor, amikor minden erővel az európai gazdasági élet istápolására kellett volna sietniük. A győzők által teremtett bizalmatlansági helyzet duzzasztotta fel 30 millióra a munkanélküliek számát Európában és Amerikában egyaránt. A győzők pénzgazdálkodása sürítette egy helyre a világ aranykészleteit s amíg Franciaország páncélszekrényei robbanásig megteltek arannyal, addig Európa országainak népei, sőt Amerika, Kanada és Délamerika népei is, munka nélkül, kolduskényéren tengették életüket.

A londoni világgazdasági konferencia a győző államok „mea culpa”-ja. A londoni világgazdasági konferencia az önvallomások és beismerések csatáránca. A londoni világgazdasági konferencia: a magyar nép Varmen lugubre-ja. Akármilyen paradoxonnak is látszik, egyetlen ország Magyarország volt, amely a békekötés 14 esztendeje alatt igyekezett elhárítani a világgazdasági konferenciát.

Mi idejében és a meggyőzés arzenáljának felhasználásával hirdettük, hogy a gyűlölködés gazdasági csődhöz vezet. Mi a krisztusi türelem világot rengető erejével hordoztuk keresztünkét, hirdettük a feltámadást Európában és Amerikában, könyörögvén a nemzetek és népek vezereihez, hogy ne akadályozzák meg a megbékülést, a munkát, a virradatot.

Igaz-e az, hogy nemcsak Magyarország van eladósodva külföldi kölcsönök révén? Igaz-e

az, hogy nemcsak Magyarországon képtelen fizetni a kölcsönök kamatait? Igaz-e az, hogy nemcsak Magyarországot égeti a valuta és hitelpolitika? Igaz-e, hogy nemcsak Magyarország küzd a kereskedelmi korlátozások ellen? Igaz-e az, hogy nemcsak Magyarország, de a világ minden állama rendezni akarja a vámpolitikai és kereskedelmi szerződéseket? Igaz-e az, hogy Magyarország az elsők között hirdette a termelés ujjászervezésének és a szétosztás helyes elrendezésének szükségét?

Mindez igaz s mert mindezekben a bajokban egyformán szenved a nagyvilág, Európa és Amerika, ezért kellett összehívni a londoni konferenciát.

Az okszerű következtetés, a törvényszerű tanulság mindezekből az, hogy botor rövidlátás, elfogultság és gyűlölködés kell ahhoz, hogy még mindig azt keressük, hogy Magyarországon ki volt az oka a gazdasági összeroppanásnak? Annál inkább kötelességünk visszatekinteni a szétomlás küszöbén álló 1921-es Magyarországra, amelyet csak férfias erély és államférfiúi hozzáértés tudott kivezetni a romlásból. Világgazdasági konferenciát kellett összehívni: de nem Magyarorszáért! Nem Magyarország tízéves bethlenistváni gazdálkodásáért, hanem magáért a világgazdaság összeomlásáért. A világgazdasági összeomlás tette szükségessé a konferenciát s ha valami igazolja Bethlen István államférfiúi providenciáját, akkor a londoni világgazdasági konferencia igazolja.

Mi lenne most a magyar néppel, a magyar nép szociális nyugalmaival, ha az 1921-es lerongyolódás szintjén állana az ország? Mi lenne most, amikor sehonnan nem kapha-

Ha DEBRECENBE utazik, keresse fel

HALÁSZ NÁNDOR ékszerész üzletét

a Debreceni Első Takarékpénztár palotájában

ahol legolesobbán vásárolhat mindennemű arany és ezüst ékszereket!

tunk külföldi kölcsönt? Mi lenne az országgal, ha utjaink, vasutaink, közműveink és közintézményeink, a háboru és békekötés utáni idők állapotában volnának? Eljön az ideje annak, amikor a világ minden részében élő magyarok, az igazságot kereső magyarok, a fővárostól a legutolsó faluig számonveszik, számonkérk és felsorakoztatják azokat az alkotásokat, amelyeket tíz esztendő alatt teremtett Bethlen István s amelyek nélkül helyzetünk most reménytelen volna. Eljön az ideje annak, amikor nemzetközi okmányokkal igazoljuk, mi volt Magyarország jogi állapota a békekötés utáni esztendőben, különösen az egykori francia gyűlölködés folytán, amikor Magyarország

valósággal drótsövénnyel és lövészárkokkal volt körülveve s úgy volt elzárva a nagyvilágtól. Ezt az elzárkózást, ezt a drótsövényt Bethlen István törte át.

Már az egymagában, hogy szükség van a londoni világgazdasági konferenciára, már ez a tény egymagában igazolja, hogy nem a megcsontított szegény Magyarország lett szegény, hanem az egész világ koldus lett; koldusa lett a belátástalanságnak, a gyűlölködésnek. A békediktátumok után Magyarország vérző testtel és vérző szívvvel figyelmeztette Európát a veszedelemre, de nem hallgattak reánk s azért lett szükség — talán — az utolsó konferenciára, a londoni világgazdasági konferenciára.

Aratás előtt.

A magyar nyár ünnepe, az ősi tradícióju Péter-Pálon immár egy héttel túl, még mindig nem pendül meg a kasza az alig-alig sárguló magyar buzamezők fölött. Esők, szelek, hűvös napok váltakoztak az idej tavaszon s a nyár, minden kalásznak és életnek érelője, késik. Mégis a ringó kalásztenger szép aratást ígér. A magyar gazda, aki esztendő keserű megpróbáltatásain keresztül is törhetetlen hittel és acélos akarattal néz a jövőbe, ezidén talán megkapja az áldott anyaföldtől munkája jutalmát.

A végtelen kalásztenger fölött elnéző gazda szemét más gondok fátyolozzák. Azok az évek, amelyek a világgazdasági válság nehézségeit a magyar gazda közvetlen gondjává tették, azok a bajok, amelyek a termény értékesítése körül szinte állandóan jelentkeztek, ezidén is fenyegető felhökként borítják a szemhatárt.

Pedig a világgazdasági válság mintha lassanként tuljuna a mélypontra. Talán nem azok a konferenciák segítik előbbre a helyzetet, amelyek pedig ezzel a céllal tartatnak, de a helyzet, ha nem is általánosan, mégis tisztul. Hogy ez mennyire így van, azt legjobban Amerika példája mutatja, amely Anglia nyomán egy bátor mozdulattal a dollár árfolyamát meghatározott mértékben csökkentette és bár az egész világ ellenkezésével találkozott is Roosevelttel, reformja mellett következetesen kitartva, el tudta érni azt, hogy Amerikában ma már a fejlődés útján van az egész gazdasági élet. Ennek illusztrálására elég annyit felhoznunk, hogy míg 1933. január 1-én Chicagóban egy buschel buza ára 45 cent volt, addig most július 1-én ugyanazért az egy buschel búzáért már 93 centet adtak, ami cca. 120 százalékos árválulásként felel meg. Egy buschel buza 27 kg., tehát hasonló mértékű árválulás nálunk mázsánként 26—28 pengős búzárat jelentene.

Mit jelent ez az általános gazdasági élet szempontjából?

Jelenti elsősorban azt, hogy a gazda munkájának eredményét a munkához mért áron tudja értékesíteni. Jelenti másodsorban azt, hogy adósságait, vagy azok kamatait, amelyek az alacsony terményárak mellett elviselhetetlen és előbb-utóbb

a teljes tönkremenést jelentő terhet képeztek számára, most az emelkedett árak mellett mintegy fele annyi terménnyel kifizetheti. Jelenti tehát az amerikai példa a gazdaadósságok több mint 50 százalékos csökkentését, amely végkép nyugvópontra tudná juttatni az eladósodott mezőgazdaság helyzetét. Jelenti azonkívül ez a megoldás az általános forgalomnak oly nagy mértékű fokozódását, amely minden foglalkozási ágban áldatosan éreztetné halását. A mezőgazdasági népesség fokozódó vásárló ereje egyre több munkához juttatná az ipart és kereskedelmet s ezeken keresztül egész dolgozó társadalmunkat.

A legjelentősebb azonban ebben a megoldásban mégis csak az, hogy megoldja az összes agrárállamok közös legnagyobb problémáját: az eladósodott mezőgazdaság megmentését. Ha a gazda terményeiért a mainak kétszeres árát kapja, ugye ezzel pontosan ugyanazt az eredményt tudja elérni, mint hogyha az adósságokat ötven százalékkal csökkentik. Sőt ezen felül előnyösebb a terményárak emelése, mert egyáltalán forgalmat is teremt s a gazda adósságai nemcsak papíron csökkennek ötven százalékkal, — mert hiszen a mai helyzetben a csökkentett adósságot sem lenne képes a gazda fizetni — hanem a valóságban is tehermentesíthető a mezőgazdaság.

Kétségtelen, hogy igen sok ellenvetés hangzott és hangzik el ezzel a megoldással szemben, azonban azok az államok, amelyek eddig ezt a „nagy sőtétbeugrást” megkísérelték, mind csak nyertek vele. Anglia, az Egyesült Államok, Svédország, Norvégia és most legújabb

A „mécses” örökkéig ég.

A „Független Hajduság” eredeti tárcája.

II.

Zabrincák zsandár-örmester csakhamar belemelegedett a „hivataltal”. Járt a falvakat, vizsgálta a terepet, szaglászta az embereket, mohó étvágygyal nyomozott az események után. Olykor-olykor jelentést tett a fősztolgabirónak. A derék csaszlaui származású hivatalfőnök meglepéssel vette tudomásul, hogy a „Bezirk” területén csendes minden. Zabrincák nem fedezett fel sem lázadást, sem forrongást, még csak összeesküvést sem. Néhány futóbetyár: Fábian Pista, Pápai Ferke, Csuta Bence, Végh Miska fel-felbukkant néha-néha a környéken, ám ezekkel Zabrincák nem óhajtott közelebbi ismeretségbe jönni. Gyorsan jöttek, gyorsan mentek. Aztán meg nem is volt tanácsos túlságosan keresni őket. A vármegye pandurjai is akárhányszor összefogtak velük.

Az alföld nagy, néma hallgatását zsandárész, fináncész, közigazgatási ész félremagyarázta. A magyar lelkekben tényleg csodálatos nyugalom, határtalan reménység honolt. Ha két bizalmas magyar ember találkozott egymással, nem sópáncodott, nem hullajtotta a nehéz könnyeket. Szemeikből kisugárzott a bizalom, a nemzet ősi jogaihoz való törhetetlen ragaszkodás, a jövő kialakulásába vetett sziklaszilárd, megdönthetetlen hit. A szabadságharc szomorú leveretése, az azt követő elnyomatás, a jogoktól való megfosztás, a zsarnoki önkényuralom csak fokozta a lelkek ellenállását. A győztest nem sokba nézték, hiszen a muszka cár irtózatossá hatalmát és hadát kellett segítségül hívnia, hogy

bele ne pusztuljon a fertőbe. A császári koronát herceg Paskievits, Rüdiger, Lüders. Grabbe orosz tábornokok győzelmei helyezték vissza az osztrák császár megingott fejére. Ezt a fordulatot nem osztrák győzelmeknek könyvelte el a magyar lelkület, de a világtörténelem sem, hanem a vízbeháló kétségbeesett megalázkodásának, melyet meg kellett tennie, hogy ideig-óráig új élethez juthasson.

Jellemző volt az akkori viszonyokra, hogy a köszöntés legtöbbször így hangzott:

— „Megvirrad még valaha!”

A válasz mindig követte:

— „Nem lesz mindig éjszaka!”

A legegyszerűbb magyar ember is érezte, hogy a rabbilincsek fel fognak pattanni. A lélek öntudatos ereje pedig kitartást, türelmet, szigorú és körültekintő óvatosságot parancsolt. Nyugalmat kellett színelni, melegegetést kellett mutatni, hogy a gyau elterelődjön arról a lázongó érzésről, mely a magyar ember egész valóját átjárta. Ugyan ki lett volna oly botor, hogy ily szörnyűséges helyzetben a hatalom éles szuronyai ellen szembe szálljon? Nem volt erre semmi szükség. Minden jó magyar ember ki tudta számítani, hogy ez a szuronyerdő előbb-utóbb önmagától összeomlik. Ez csak egy kártyavár, melyet egy erős szél-fuvalom rombadönt. Ha kelni kezd a nap, a virradatot, a napfény melegítő, világitó, termékenyítő erejét hatalmas, világos szülő munkájában nem tudja megakadályozni semmiféle zsarnoki uralom. A sőtét éjszakát felváltja a derengő hajnal.

* * *

A csákszigeti csizmadia-céh tizenegy becsületeslelkű, hazaszerető magyar emberből állott. Olyan vonzó erőt képviselt ez a kis társaság e

nehéz időkben, hogy a más szakmabeli iparosok valamennyien csatlakoztak a céh tagjaihoz. Vasárnaponként összejöttek, hogy a felmerülő eseményeket megbeszéljék. A gyűlés a Keresztési Sámuel céhmester házában történt, akinek lakása erre legalkalmasabbnak mutatkozott. Asztalos, kovács, bádigos, lakatos, szabó, ács, borbély, mészáros, kalapos, kádár, rézöntő, kötélverőmester került közöttük. Ha mind együtt voltak, lehettek vagy harmincan. Tizenhárom próbás hazafiak. A szabadságharcban a legtöbb, mint honvéd szolgált a nemzet szent ügyéért. A megyei székvárosból és környékbéli vásárokról hazatérő iparos kollégák után néha-néha jelentős hírek jöttek a „haza” belső állapotjáról, sőt a külföldről is. Ezeket jólesett tudniok. Szoros összetartás, óvatos előrelátás, a nemzet jobb jövőjébe vetett szilárd hit, féltő aggodás kötötte össze e társaságot. Arulók, besugó nem férközhetet közérők. Valamire való magyar férfi nem vetemedett erre.

Keresztési Sámuel céhmester uram lakóháza és műhelye egybékent meglehetősen védett helyen feküdt. A porta közepén épült. Elöl is kert, hátul is kert. A szomszédok házai is jó távolságban feküdtek. Gyűlések idején az utca felől és a kert hátulján két segéd és két inas állott poszton, hogy akármelyik oldalról mutatkozna nem kívánatos látogató, azt rögtön jelenthessék az érdemes atyamestresnek, akinek illik mindeket tudni és kellően tájékozódni. Ez óvatosság sem bizonyult feleslegesnek. Régi példabeszéd: többet ésszel, mint erővel. Aki jól köt, jól old. Rossz időköt élünk, rossz csillagok járnak. Zsandárok járnak-kelek közelben, távolban. Érdemes hazafiak, becsületes családapák kertülnének

bajba egy tapintatlan szó miatt is. Bizony minden kis neszre fel kell figyelni.

Lám a gróf Almássy tisztartója Bognár Károly tekintetes ur is, hogy megjárta. A grófi kastélyba átvonuló katonákat kvártélyozták. A tiszt urak a kastély főépületében nyertek elhelyezést, az altisztek és legénység a melléképületekben, cselédlakásokban, magtárakban, istállóknakban. Mikor tovább vonultak, kitűnt, hogy a kastély finom berendezéseiből néhány értékes holmi előldzott. A grófi család legkedvesebb vadászfegyverei, dohány- és szivar-készletei, ősi családi tajtékpipái, szivarszipkái, a grófné apró csecsebecsei új gazdára találtak. Bognár tisztartó, mikor értesült a történetekről, éktelen haragra lobbant s olyasféle kijelentést kokázalt meg, hogy ilyen piszkos dologra csak ütött-kopott, kócos zsebrákhad vetemedhetik. A tisztartó felháborodása kézen-közön a fősztolgabiró füléhez jutott. Zabrincák azonnal parancsot kapott a nyomozat bevezetésére. A szorongatott Bognár tisztartó súlyos napokat élt át. Hetekbe került, míg gróf Almássy, a hitbizományi uradalom tulajdonosa valahogy kímosta bajba jutott tisztartóját. Almássy gróf ugyanis állandóan Bécsben lakott és magas összeköttetései révén illetékesek előtt kimutatta, hogy Bognár tisztartó a „kócos zsebrák” kifejezést azokra a piszkos gazemberekre értette, akik míg a tiszt urak a kastély termeiben édesdeden aludtak, belopóztak a grófi család előkei szobáiba és ott a kegyetlen pusztítást aljas szándékkal végrehajtották. Ily módon sikerült helyreállítani az egyensúlyt és visszaadni az elveszésnek indult katonai becsületet.

(Folyt. köv.)

Esztország példája bizonyítja, hogy ehhez a megoldáshoz nemcsak a nagy gazdasági egységet jelentő Egyesült Államok és Anglia nyulhattak sikerrel, hanem még a kis Esztországnál is jelentős javulást képes előidézni.

Bizonyos, hogy a bankjegyszaporítás abban a pillanatban, amikor azt nem egy meghatározott cél szerint, előre meghatározott mértékig valósítják meg, bizonytalan utakra vezet. Az az ellenvetés azonban, hogy ily esetben a határokat betartani nem lehet, a tények teljes félreismerésén alapul. Mindazok az államok, amelyek eddig ehhez a gazdasági eszközökhöz nyultak, hogy prosperitásukat fokozzák, meg tudták állani azon a ponton, amelyen túl az orvosságból méreg lett volna.

Igaz, hogy egy gyenge kormány kezében valóban könnyen tévedhet rossz utakra ez a program, azonban a mai kormányzat mellett megnyugtatóan lehetne ehhez a gazdasági fegyverhez nyulni. Kormányunk szűrésége és erős keze biztosíték arra, hogy meg tudunk állni azon az uton, amely ezzel a szokatlan és újszerű eszközzel, a gazdasági javulás felé vezet.

A gazda kinn áll a mezőn és kémleli a szemhatárt. Pár meleg nap és beérik a vetés. A kaszák acélos csengése megpendül a rónák fölött és az érett kalászkok boldogan hajlítják meg fejüket az arató Ember előtt. Lesz-e a termésből élet? fakad-e a betakarított élet nyomán új lehetőség az életre, a munkára? majd elvállik. Bizunk abban és reméljük, hogy a kormány megtalálja a módját annak, hogy új piacok biztosításával egyrészt a magyar föld termésének elhelyezést találjon, másrészt, hogy a magyar gazdát megmentse és munkáját, amely a magyar nemzeti jövedelemnek, ha számszerűleg fel nem is mérhető, de mindenesetre igen nagy része, átmentse egy jobb jövő számára.

Mult idők krónikái.

Július 9. 1552. Drégely. Szondy György hősi halála. Drégely vára, az esztergomi érsekség vagyonához tartozott, ez időben azonban az érseki szék hosszú ideig betöltetlenül hevert és Drégely várát a királyi kincstár használta. A vár „őfelsége háza” lett és alig másfélszáz főnyi, rosszul fizetett katonával bővelkedett, Ali budai basának 10 ezer fegyveresével szemben. A basa, Márton nagyorosi papot, akiről tudta, hogy Szondyhoz baráti kötelék fűzi, felkűldötte: vonuljanak el békében; fegyvert, marhát magukkal vihetnek. Későn kelt Ali basa ahhoz, — felelte Szondy. Meggyónt a papnak, azután két énekes apródját diszruhába öltöztetve, két török fogoly kíséretében leküldötte Alihoz: nevelje őket vitézekké. Ami érték volt a várban, fölégette, a lovakat is leölette, nehogy törököt szolgáljanak. Közben a török a már dűledező falakon járt, Szondy rájuk rohant és amikor lábát meglőtték, féltérden hadakozott, míg a viadalban életét ki nem oltották. A basa akkori török hadiszokás szerint fejét vétele, testét pedig a szemben álló domb tetején temettette el vízei pompával, sírjára kopját tűzelve.

Eladó görék és házasudvar.

6—700 métermáza tengerit befogadó, majdnem új görék és 306 négyszögletes házasudvar olcsón eladó k. Cim a nyomdában.

Előfizetési felhívás.

Az új évnegyed alkalmával szeretettel kérjük lapunk előfizetőit, hogy előfizetéseiket megújítani sziveskedjenek. Helybeli előfizetőink a lapkihozatalnál, vidéki előfizetőink pedig a csatolt postautalvány útján fizethetnek elő. Új előfizetők laprendelését Kovács Kálmán könyvnyomdája is elfogadja.

Tisztelettel: a

„Független Hajduság” szerkesztősége és kiadóhivatala.

H I R E K.

— A református templomban ma reggel 9 órakor Demjén Ferenc lelkész, délután 3 órakor P. Nagy Elek hittanhanglatot prédikál.

— Báró Vay László főispán szabadságát a napokban megkezdte. Míg távol lesz, a szokásos főispáni kihallgatások is elmaradnak.

— Dr. Petri Pál vallás- és közoktatásügyi államtitkár, a nádudvari kerület országgyűlési képviselője július elsején hat hetes szabadságát megkezdte.

— A képviselőházat július 10-én vakációra küldik. Október 1-én ül ismét össze a ház, amely a napokban fogadta el a kormányzói jogkör kibővítéséről szóló törvényjavaslatot.

— Koronaőröket választ a képviselőház és felsőház együttes ülése július 10-én. Az új koronaőrök báró Perényi Zsigmond és gróf Teleky Tibor lesznek.

— A kereskedelmi minisztérium műszaki körei az új Tiszahidat Tiszapolgárnál javasolják megépíteni. De hogy mikor lesz rá pénz, azt még senki sem tudja.

— A hajdusoboszlói ref. egyház presbitériuma július 9-én, vasárnap délelőtt fél 11 órakor a központi iskola nagytermében gyűlést tart. A presbitéri gyűlésen Demjén Ferenc lelkész és dr. Márton Gábor polgármester-főgondnok fognak elnökölni. Főbb tárgyak: 1. Szavazás egyházkerületi egyházi tanácsbíró-ságra és világi zsinati képviselőre. 2. Nagy Sándor-föld haszonbérbeadása felől intézkedés. 3. Belmíszói jelentés megerősítése. 4. Jelentések, esetleges előterjesztések.

— A Belsőlelőbirtokosság mezőbiztosai állására Horogh Samu birtokost alkalmazta Vajda István miniszteri biztos. Az új mezőbiztos már munkába lépett.

— A londoni világgazdasági értekezlet válságba jutott. Alighanem sikertelenül fel kell oszlatni. Amerika makacs magatartása miatt kevés a remény az eredményes működésre. Ugy jár, mint a genfi leszerelési konferencia, amelyet októberig elnapoltak, mert az érdekeket összeegyeztetni nem lehetett.

— Országos dalosversenyt tartottak ma egy hete a székesfővárosban. Budapesten 200 dalárda vett azon részt. A hajdunánási hírneves dalosegyesület értékes kitüntetést nyert.

— Az angol parlamentben 58 képviselő irta eddig alá az elrabolt magyar területek mielőbbi revízióját sürgető indítványt. Kisántátnék emiatt nagyon duzzognak. Pedig aki haragszik, annak nincs igaza.

— A biatorbágyi gonosz mérénlyőt és többszörös gyilkost, Matuskát kihallgatás végeit Budapestre szállították. Matuska adja a bankot, hogy vallási tébolyban szenved.

— Báró Vay főispán Püspök-ladányban. Nagyszabású sportünnepe lesz ma délután Püspök-ladányban A Hajdu-kupa labdarúgó-mérkőzés döntője játszódik le Püspök-ladány csapata játszik a Hajdu-kupában résztvevő többi egyesületek válogatott csapatával. A mérkőzés ünnepléses keretek között folyik le s azon Hajdumegye társadalmának színe-java megjelenik, számos közéleti tényező is. A Hajdu-kupát és érmeiket a győztes ladányiaknak maga báró Vay László főispán osztja ki. A mérkőzésen a többi hajdumegyei városokból és községekből is számosan vesznek részt.

— Beadvány a polgármester ellen. Dr. Hunyadi Béla és társai városi képviselők beadványt intéztek a városi képviselőtestülethez, amelyben dr. Márton Gábor polgármester ellen vizsgálat megindítását kérik. A beadványban felhozott állítások azt igazolják, hogy az aláírók a város gazdasági viszonyait abszolút nem ismerik, vagy a tényeket rosszul értelmezik.

— Az olasz repülőraj, mely 24 vízi repülőgépből áll, Island szigetig eljutott. Chikágóba vezető útjában az időjárás változékonysága gátolta eddig is.

— Orvosi rendelő áthelyezés. Dr. Grósz Péter helybeli orvos eddigi rendelőjét a Vasut-utca 313. sz. alá (az Ipartestülettel szemben) helyezte át.

— A Pilisszentiványi-soly-mári kőszénbányánál a bányalégerobbanás következtében eltemetett munkások közül óriási erőfeszítések után kilencet megmentettek. Két bányász elveszettnek tekinthető.

— Öngyilkosságok a vidéken. Tari Sándor 45 éves józsa korcsmáros heves öszezólaikozás hatása alatt felindultságában felakasztotta magát. — Sróna Sándor hajduböszörményi 65 éves ácsmester életuntsága és betegeskedése miatt öngyilkosságot követett el. A debreceni kir. ügyészség mindkét öngyilkos temetésére engedélyt adott.

— A folytonos esőzés a terméskilátásokat nagyban csökkenti. A ledől gabonákban már eddig is sok a károsodás.

Állatvásári jelentés

1933. évi július 8-iki heti vásárról:

	Felhajtalt:	Eladott:
Sertés	385 drb.	290 drb.
Ló	5 "	2 "
Szarvasmarha	3 "	1 "
Borjú	6 "	3 "
Juh	40 "	28 "
Kecske	4 "	2 "
Hizottsertés különként étősúlyban		63—70 f.
Gyenge borjú		48—54 f.

7822—1933.

Hirdetmény.

Az újszerű talajmivelés jelenlegi viszonyainak megismerése céljából a nagyméltóságú m. kir. Földmivelésügyi Miniszter ur 54580—1933. II. t. sz. rendelete alapján felhívom a tractor tulajdonosokat, hogy f. hó 11. napjának délelőtt 11 órájáig városháza I. e. 8. sz. szobában jelentsek be, hogy üzemben, vagy üzemen kívül levő tractoruk milyen gyártmányu, hány lóerős és hogy melyik évben vásárolták.

Hajdusoboszló, 1933 július 7.

Dr. Márton Gábor polgármester.

Hirdessen a „Független Hajduság”-ban

Urániában

ma vasárnap, fél 7 és 9-kor:
Dupla műsor!
Szimpla helyárák!

Zoro-Huru

legújabb hangos katonaboházata:

A két tartalékos

10 felvonásban.

BETTY COMPSON

látványosan pazar hangos világfilmje:

Mindent egy asszonyért!

Műsört bevezeti:

Magyar hangos világhíradó.

Ha földet, házat, telket,
villát óhajt eladni, venni,
vagy bérelni, forduljon bizalommal
hozzám.

Házak vannak bejelentve a város minden részéből nagy választékban, kevés pénzzel átvehető.

Földek: 9 hold tanyás, másik szintén 9 hold tanya nélkül és 37 kat. hold tanyás birtok kövesut közelében. Mind adóssággal terhelten, a városhoz 4 kilométeren belül mindegyik. Hajdusoboszló, 1933 július 7.

Tisztelettel:

Vágó Elek

a m. kir. Földmivelésügyi
Miniszter ur által enged.
ingatlanforgalmi irodája.

— A debreceni ügyészség döntése a Hajdumegyei Takarékpénztár és dr. Grósz József bűnügyében. Mint ismeretes, hónapokkal ezelőtt a debreceni ügyészségen feljelentést tettek állítólagos zsoravétség miatt a Hajdumegyei Takarékpénztár hajdusoboszlói pénztárat ellen s ezzel párhuzamosan különféle bűncselekményekkel vádolták dr. Grósz József hajdusoboszlói ügyvédet. Hosszu hónapokon keresztül folyt a nyomozás a debreceni ügyészségen a feljelentések alapján. A debreceni kir. ügyészség a csaknem egy évig tartó nagy munkával az esetek százait vizsgálta ki és számos tanut hallgatott ki. A lefolytatott nyomozás alapján az ügyészség most hozta meg a döntést az ügyben, melynek eredménye a következő: A királyi ügyészség a Hajdumegyei Takarékpénztár, illetve ennek volt ügyvezető igazgatója, Áron Lajos ellen uzsora és hűtlen kezelés címén folyamatba tett büntető eljárást a Pénztárat Képzési Központ véleményének előzetes bevétele után bűncselekmények hiányában megszüntette. Erre vonatkozó végzését az érdekelteknek kikézbcsítette. Ezzel egyidejűleg a kir. ügyészség dr. Grósz József hajdusoboszlói ügyvéd ellen nyolc rendbeli sikkasztás, öt rendbeli hűtlenkezelés, három rendbeli magánokirathamítás és három rendbeli közokirathamítás miatt vádat emelt és vádiratát az illetékes debreceni kir. törvényszék vádtaácsánál benyújtotta. Az ügy folytatása itt következik.

Kiadó a piactéri volt Körnerházban két üzlet helyiség. — Értekezni lehet: a Hajdumegyei Takarékpénztárnál.

Hét vékás föld a Zsoldosdűlőben olcsón eladó. Dr. Balaskó Árpád ügyvéd irodájában.

— Julius 1-től kezdve olcsóbb az utazás. Az államvasutak új vasúti díjszabása július 1-én lépett érvénybe. Az új díjszabásban a mezőgazdaság megkapja mindazt a nagy szállítási endeménnyel, amit annak idején Fabinyi kereskedelmi miniszter a képviselőházban bejelentett. Jelen-tékeny tarifaszállításhoz jutott utasközönség is, mert július 1-től kezdve a gyorsvonatokon 100—170 kilométerig 4 százalékkal, 170—300 kilométerig 8 százalékkal, 300 km-től felfelé 10 százalékkal lett olcsóbb a jegy ára. Lényegesen csökkentették a közeli forgalomban is a személy-tarifákat. Július 1-én lépett életbe a menettérti jegyek nagy kedvezménye is, amely 30 kilométeres körzetben érvényesül és végeredményben 60—70 százalékos kedvezménynek felel meg.

— Olcsó ruhát kap a falusi lakosság. A kereskedelmi miniszteri és a mezőgazdasági kamarák, továbbá a textilgyárak között tárgyalások indultak meg a mezőgazdasági lakosság alsóruhával való ellátása érdekében. Ilyen akció már a múlt és az azt megelőző esztendőben is volt, az idén azonban sokkal szélesebb keretek között akarják lebonyolítani, mint az előző esztendőben. Komplikálja a dolgot, hogy az ipari nyersanyagárak nem csökkentek olyan mértékben, mint a mezőgazdasággal foglalkozók jövedelme és így igen alapos kalkuláció kell ahhoz, hogy a gyárak a posztót az idén még olcsóbban szállíthassák, mint tavaly. Az elmúlt években az árakat az árelemző bizottság állapította meg, illetve hagyta jóvá. Az alacsony árak ellenére sem mutatkozott azonban megfelelő érdeklődés, mert az akcióposztóból csak igen kevés fajtát gyártottak és a vásárlók izlése többet követel. A textilgyárakban már folynak a kalkulációk, hogy miképpen lehetne megfelelő árban több szövettípust gyártani.

— A gazdaadósságok rendezéséről szóló javaslat tárgyalása. A Nemzeti Egység Pártjának földmivelésügyi csoportja csütörtökön délelőtt Mayer János elnöklésével ülést tartott, amelyen Sztranyavszky pártelnök is megjelent. A csoport a gazdaadósságok kérdésében megvitatta és elfogadta azokat a törvényjavaslatokat, amelyekből a gazdavédelem hatályosabbá tételét várja. A kormánnyal való közvetlen tárgyalások végett a csoport szűkebb bizottságot küldött ki, amely a nyári szünet alatt is permanenciába marad.

— Különös táncjáték Párisban. Erről az érdekes eseményről pompás képekkel illusztrált cikkeket közöl a Délibáb új száma, amely gazdag tartalommal jelent meg. Érdekesebbnél érdekesebb cikkeket, rádióműsorokat, színházi beszámolókat, híreket, pletykákat, egyfelvonásos szindarabot, folytatásos regényt, filmriportokat, gazdag rejtvényrovatot és még számtalan nagyszerű cikket talál az olvasó a népszerű képeslapban. A 84 oldalas Délibáb 120 képet tartalmaz és ára Magyarországon 20 fillér, Romániában 120 lei, Csehszlovákiában K. c. 23, Jugoszláviában 52 dinár.

Olcóbb lett a „RÁDIÓÉLET”

a legszebb szépirodalmi és műszaki képes hetilap. Egyes szám ára 20 f. Egy havi előfizetés ára 70 fillér. Negyedévi előfizetési díj 2—pengő.

Kérjen mutatványszámot.

Béke-áruház, Debrecen, Szent Anna-utca 2. szám.

Leszállították a fizetését? Kevesebb lett a jövedelme?

... ennek dacára szépen ruházkodhat és nem kell a megszokott dolgokat nélkülöznie, ha a jó és szép portékájáról és olcsó árairól híres **Béke-áruházban** vásárol **selyemárut, ruha-, kosztüm- és kabát-szövetet, mosóselymet, vásznat, kartont, asztalneműt és kelengyét.**

Keves az üzleti költség,
nagy a választék és
olcsók az árak: ez a

Béke-áruház, Debrecen, Szent Anna-utca 2. szám.

Hajduszoboszlóiak találkozóhelye az István király szálloda Budapest, VI., Podmaniczky-utca 8.

Nyugati-pályaudvar mellett. A szállodában étterem, kávéház és am. bar. Telefonszámok (Interurban): 202-43, 294-34. Sürgőnycim: Hotelist.

Minden modern kényelemmel berendezett elsőrangú családi szálloda. Minden szobában központi fűtés, hideg-meleg folyóvíz, telefon, lift. A szállodában kávéház, cukrászda és fodrász-terem. A keleti pályaudvartól közvetlen villamos összeköttetés: 2-es és 46-os kocsikkal.

— A gyűjtőszendevély világrekordja. Pár nappal ezelőtt halt meg az angliai Sissex grófságban fekvő kastélyában Sir Eduard Gregerson, az ismert angol arisztokrata, aki már életében híres volt gyűjtőszendevélyéről. A végrendelet felbontása után felveti leltár azonban még Sir Eduard jóismerőseinek is nagy meglepetést hozott. Kiderült, hogy az elhalt arisztokrata szendevélyes gyűjteménye volt a szivaroknak és a képeslapoknak. A hagyatékban nem kevesebb, mint 72.000 különböző fajta szivart találtak. 143.000 képeslap maradt a kupolatermes könyvtárban s a legértékesebb kínai újságok s a világ legelőkelőbb lapjai mellett Tolnai Világlapjának több évfolyamát is.

— Új miniszteri rendelet a névmagyarosításról. A honvédelmi miniszter rendeletet adott ki a katonatisztek és egyéb katonai személyek névmagyarosítási feltételeinek újból való szabályozására. A rendelet szerint a tiszteknél és hasonló állásuknál az „y” végű irott nevek engedélyezéséhez szükséges, hogy a kérelmezőnek a harctéren szerzett vitézségi kitüntetése, vagy sebesülési érme legyen, vagy békeszolgálat alapján legalább 15 évi tényleges szolgálati időt mutasson fel. Jó magyar hangzású nevet minden feltétel nélkül kérhetnek tisztek és legénységi állományi egyének. Nem magyar hangzású, idegen eredetű neveket a honvédelmi minisztérium nem engedélyez.

— Ferenc Ferdinánd volt trónörökös aknamunkája. Maniu Gyula, Románia volt miniszterelnöke beszélt a minap Kolozsváron bizalmas baráti körben. 1908-at írta. A magyar parlamentben a koalíció volt uralmon. A nemzetiségek először vonultak be aránylag nagy csoportban a képviselőházba. Maniu, Vajda, Popovics és az új Romániának országtartó notabilitásai közül többen a magyar képviselőház tagjai közé kerültek. (Csak hogy akkor még Vajda, Vajda volt és nem Vojvod, Popovics sem írta a nevét Popovicinek; Lukács László pedig, mikor Justh Gyula elnök a képviselőházban

Lukácsnak szólította, felpattant: nem Lukácsiu kérem, hanem Lukács László!) Nos — amint most Maniu Gyula beszélt — 1908-ban Ferenc József császár és király tüdőgyulladásban feküdt, orvosai már-már lemondtak életéről és e nagy válság napjaiban Ferenc Ferdinánd trónörökös kabinetirodájának a főnöke, Bardolf ezredes bizalmas tanácskozássra hívta össze Maniu Gyulát és néhány társát. Az értekezlet feladata az lett volna, hogy Ferenc Ferdinánd trónralépési nyilatkozatát, vagy legalább ennek főfőresztét fogalmazza meg Ferenc József halála esetére. A románokat Maniu, Vajda, Popovics, a tótokat Hodzsa, a szászokat Brandsch képviselte ebben a nemzetiségi tanácsban. Ferenc Ferdinánd diktatúrával akart kormányozni: Így akarom, így parancsolom. A románok részéről Maniu ezzel a tervvel szemben azt javasolta, hogy adja meg majd az uralkodó rögtön az általános titkos választójogot, akkor, azután a nemzetiségek és a szociáldemokraták együttesen megszerezik a képviselőházi többséget, amellyel alkotmányos uton lehetne átalakítani a monarchiát, Ferenc Ferdinánd felfogásához mindenben igazodó szövetségi államát. Ezzel a megállapodással oszlottak szét. A trónralépési nyilatkozat tervezete azonban az asztalfiókba sülyedt, ott is maradt, mert Ferenc József felgyógyult. Talán sohase is tudta meg jó öreg királyunk a történeteket.

— „Adjanak halát az Ur-istennek.” Néhány évvel ezelőtt, néhai gróf Klébelsberg Kunó miniszterünk vendégeként Magyarországon járt Becher, akkori porosz közoktatásügyi miniszter és eljött Baranyamegyébe is. Az egyik német községben az üdvözlő beszédből, mintha bizonyos, nemzetiségi panasz csendült volna ki a magyar közoktatásügy, a magyar kormányzat ellen. Becher porosz kultuszminiszter melegen köszönte a szives fogadtatást, a panaszra nem felelt, hanem azonnal sétára indult, megnézte a község templomát, iskoláját, a gazdák házeit, kívülről, belülről, benézett az istállóba is, ahol több helyen már villa-

mosvilágítás volt, látta, tudakolta a nép életmódját és vidám beszélgetés közben bucsuzva kicsinyektől, nagyoktól, e szavakkal foodult ahhoz, aki őt megérkezésekor üdvözölte: „Adjanak halát az Ur-istennek, hogy a magyar nemzet tagjai lehetnek, hogy ebben az országban élhetnek.” Mert itt — mondotta ezután — olyan megbecsülését látja a német nép kulturájának, olyan tiszteletben tartását a kisebbségi jogoknak, hogy meg kell hajolnia a magyar állam előtt és azt is el kell ismernie, hogy a német birodalomban sem mindegy láthatni ilyen jólétet és bőséget.

— A new-yorki volt polgármester, a népszerű Jimmy Walker, aki jelenleg a francia Rivierán üdül a szépséges barátnője Betty Compton az ünnepektől amerikai filmsztár társaságában; ma vasárnap pedig Hajduszoboszlón, az „Uránia”-moziban ugyancsak Betty Compton játsza a főszerepet a „Mindent egy aszonnnyért” című hangosfilmnek. Ezt a látványos, pazar kiállítású hangosfilmet, amely 10 felvonáson keresztül valósággal elkápráztatja a nézőt. Azért hozta le az Uránia-mozi második slágerfilmnek a Zoro-Huru film mellé, mert tudja jól az igazgatóság, hogy nem mindenkit elégit ki Zoro-Huru bohózaia. Tehát kettős műsort élvezhet vasárnap az Urániában, csak helyárak maradtak a régiék.

7755—1933.

Hirdetmény.

Közhirre teszem, hogy a gödöllői cserkész világtáborozás megtekintésére a cserkész világtáborozás kormánybiztosa 120 drb. ingyenes és 200 drb. féláru jegyet küldött alispán ur utján a vármegye földmivelő, kisiparos és munkás közönsége számára. Nevezeték számára a féláru vasúti jegy váltására jogosító igazolvány is 1 P 60 f. helyett csupán 80 fillér.

Felhívom az érdekelteket, hogy a belépőjegyre vonatkozó igényüket folyó hó 10. napján, délelőtt 10 óráig dr. Szabó Zoltán h. tanácsnoknak annyival is inkább jelentsék be, mert ellenkező esetben igénylésüket nem vehetem figyelembe.

Hajduszoboszló, 1933 július 4.

Dr. Márton Gábor
polgármester.

7808—1933.

Hirdetmény.

Vidékünkön gyakran ismétlődnek az aratás előtti igen meleg napok, amelyek a gabona megszorulását idézik elő. A valószínűség arra mutat, hogy a mostani hűvös esős időt hirtelen nagy meleg váltja fel, ami ma különösen nagy károkat okozna, tekintettel arra, hogy a bőséges csapadék a buzának bujább növekedését idézte elő s a szemeket is nedvűssá tette. Az elmúlt évben tapasztalhatta a gazdaközönség, hogy a rozsda, hóguta sokkal kevésbé sújtotta azokat a buzákat, amelyeket az érés elején esetleg még a szokottnál is korábban arattak le.

Felhívom tehát a gazdaközönség figyelmét arra, hogy buzáját s általában gabonáját az u. n. viasszérés alatt arassa le, mert a buza ebben az érési stádiumban a legnagyobb hektoliter súlyu, ezzel egyrészt saját terményét teszi értékesebbé, másrészt pedig a nemzetgazdaság érdekeinek is szolgál.

Hajduszoboszló, 1933 július 4.

Dr. Márton Gábor
polgármester.